

De Navolging van Christus - 9 januari 2022

Jezus volgen - hoe doe je dat nu Hij er niet meer is?

Tijdens de voorbereiding van deze boodschap dacht ik terug aan mijn bijbelschooltijd. Ik herinner mij dat ik jaloers was op de discipelen van Jezus. Ik dacht: Hoe kan ik leren van Hem zonder dat Hij er Zelf is? Toen hadden zijn leerlingen Hem fysiek steeds in de buurt (dia). Toen konden ze met Hem praten en Hem vragen stellen. Toen konden ze zelf zien wat Hij deed en hoe Hij dat deed. En ze hoorden Hem al dat mooie onderwijs geven. En in kleine kring legde Hij hen dat aan hen nog nader uit. Wow, daar had ik bij willen zijn. Maar Hij is er niet meer. Niet meer op die manier.

De Evangelieën vertellen wel veel over Hem. Daar lezen we over het publieke optreden van Jezus. En over wat Hij onderwees. En hoe Hij reageerde op mensen en op de alledaagse situaties. En hoe Hij omging met tegenstand, gevaar en met het lijden. Maar Johannes zegt aan het einde van zijn Evangelie: Er was nog veel meer! (Joh 20:30) Er is door Jezus zoveel gezegd en gedaan wat niet in de Bijbel staat! Ik wou dat ik wist wat dat was. Was er maar veel meer opgeschreven!

Dat was ook de reden dat zijn leerlingen schrokken, toen Jezus zei dat Hij hen zou verlaten. Hij was hun leraar. Hun rabbi. Hoe kon Hij hen in de steek laten. Hij was hun voortdurende metgezel. Hun rots in de branding.

Maar toen zei Jezus ook: Ik ga jullie de HG geven als Metgezel (Joh 14:16) En Hij zei dat de komst van de HG beter zou zijn dan zijn eigen aanwezigheid (Joh 16:7). Hij zei: de Heilige Geest brengt het je te binnen. Hij leert je in je hart. Hij is altijd bij je. Hij is met en bij en in iedereen persoonlijk.

Daardoor ging ik op zoek naar de Heilige Geest. Hoe ontvang je dat? Hoe werkt dat?

Maar er is nog iets. Jezus gaf zijn onderwijs en zijn roeping door aan anderen. En Hij gaf hen de opdracht dat weer door te geven aan anderen. Dat lezen we in Mt 28:19-20. De bedoeling was dus om te leren van anderen hoe je kon zijn als Jezus en hoe Hem te volgen.

Dus ik dacht: ik wil iemand die Jezus kan vervangen iemand die mij kan leren om Jezus te volgen. Maar waar vind je zo iemand? En, onze tijd is zo anders dan toen. Lukt die manier van Jezus wel in onze tijd en onze cultuur? Zo intensief met mensen om gaan om hen te leren Jezus te volgen?

Voor mij is het uiteindelijk een combinatie geworden. Allereerst de Bijbel / de Evangelieën. Ik ben echt een fan van de Bijbel geworden. Maar ik ben ook op zoek gegaan naar de HG. Ik wilde leren hoe je je door Gods Geest kunt laten leiden. En ik ging op zoek naar mensen die mij veel kunnen leren - persoonlijk of door boeken of geluidsopnames.

Dat was ook de reden dat ik naar een bijbelschool ging. Ik had daarvoor eigenlijk niemand om me heen die geloofde. Ik wilde van anderen meer over de Bijbel leren. Ik wilde van anderen meer over de Heilige Geest leren.

Daarbij ontdekte ik een handig hulpmiddel: WWJD - What Would Jesus Do. Sinds die tijd draag ik dat bandje. Ik heb ontdekt, de HG houdt van die vraag. Die vraag helpt mij om te focussen op Jezus. En het geeft motivatie om meer over Hem te weten en leren.

Alles in de Bijbel gaat uiteindelijk over Jezus

Ik ontdekte in de Bijbel een enorme profetische focus op Hem. Hoe meer je van de Bijbel weet - deste meer je ontdekt dat het allemaal op Jezus wijst. Er groeide in de tijd van het Oude Testament een enorme messias verwachting.

De mensen in Jezus' tijd waren er vol van. Dat wordt heel mooi beschreven in het boek 'Jezus Leven'. Henk Stoorvogel schildert voor zijn lezers het leven van Jezus. Indrukwekkend wat er allemaal gebeurde in een periode van maar 2,5 jaar publieke bediening. Het boek van Henk neemt ons mee terug naar de tijd van Jezus. Naar het leven van Jezus en de manier waarop Hij leefde, optrad en onderwees.

Dat boek gaan we samen lezen en bespreken als gemeente. Eens per maand op de eerste zondag van de maand. Dan geen kerkdienst, maar zijn er thuisgroepen. Henk Stoorvogel heeft vanuit dit boek bij Family7 een serie korte boodschappen gegeven van steeds een half uur. Die gaan we samen bekijken. Daarbij zijn er gespreksvragen. En natuurlijk moedigen we iedereen aan om het boek te lezen.

Ik wil vanmorgen kort al iets delen uit dit boek. Het eerste hoofdstuk gaat over die enorme messias-verwachting in de tijd van Jezus - gecombineerd met de verwachting van het Koninkrijk van God. Dat zou alles te maken hebben met Israel. Maar daar waren in Israel toen ook allerlei verschillende gedachten en leringen over.

Hoe leef je in het Koninkrijk van God?

Henk beschrijft vier religieuze groepen dominant in Israel in Jezus' tijd: Sadduceeën, Farizeeën, Zeloten en de Essenen. Toch herkenden en erkenden geen van deze groepen Jezus als Messias. Jezus leek bij geen van deze groepen te passen. Terwijl Hij toch voortdurend sprak over Gods Koninkrijk. En terwijl Hij grote wonderen deed. En sprak met groot gezag. En heel velen met grote bewondering naar Hem toestroomden.

Hoe is dat mogelijk? Wat was er anders bij deze vier stromingen dan bij Jezus? Waarom paste Jezus niet voor hen?

Die vier stromingen vertegenwoordigen vier houdingen tov de wereld.

1. Sadduceeërs: Beeld van rijke invloedrijke joden. Politieke macht. Tempel-macht. Zij waren ook tegen de Romeinen, maar wilden in die Romeinse wereld door politiek spel en intriges invloed verwerven. Dit is door de tijd heen een Joodse stijl en aanpak geweest, die veel heeft opgeleverd. Maar die ook tot veel argwaan heeft geleid.

2. Farizeeërs: Beeld van chassidische Joden (in Antwerpen!). Wel midden in de wereld, maar toch een eigen wereldje. Niet gericht op invloed, maar op het helemaal anders zijn. Op een manier die wat wereldvreemd aandoet. De wereld heeft daar geen last van, maar het is voor de wereld ook geen getuigenis. Voor de wereld voelt het alsof deze Joden het beter weten en de rest van de wereld niet goed genoeg vinden.

3. Essenen: Beeld van afzondering uit de wereld. Kennen wij in de kerk van gesloten kloosters (bv de 'vingers' van het Griekse Macedonië). Doel is een eigen wereld creëren. De wereld is vooral een morele dreiging. Onderliggend een vrees voor zichzelf: we zijn zondige mensen en kunnen de wereld niet aan. Afzondering is vooral het beste voor onszelf.

4. Zeloten: Beeld van vrijheidsstrijders De wereld wordt gezien als vijand die bestreden moet worden. Alle machthebbers en machtsstructuren zijn verdacht en potentiële vijanden. De betere wereld van vroeger - van God en Vaderland - moet worden hersteld. Het ideaal van de Zeloten was de tijd van de Makkabeeën, toen de Joden een tijdje onafhankelijk waren - totdat de Romeinen hen weer onderwierpen. Doet mij denken aan de Jezus spandoeken tijdens de bestorming van het Capitool in Amerika. Vraagt God van ons om op een meer agressieve manier het Koninkrijk van God te vertegenwoordigen?

Wat was er dan anders aan het KvG zoals Jezus dat predikte en voorleefde? Blijkbaar paste dat in geen van deze vier hoofdstromingen in zijn tijd.

Het voorbeeld van Daniel

Jezus baseerde zich vooral op het boek Daniel. Zo komen de aanduidingen Koninkrijk van God en Zoon des Mensen vooral uit dit bijbelboek. Jezus citeerde veel uit dit bijbelboek. Ik ga over Daniel spreken op de derde onderwijsavond Bijbelse Profetie - 18 januari.

In Daniel 2 lezen we over de droom van de koning van Babylonie. Dat gaat over een groot standbeeld: van boven naar beneden van goud, zilver, brons, ijzer en leem. Alleen Daniel kon vertellen wat de koning had gedroomd en wat het betekende: vier grote rijken opeenvolgend en beginnend bij het Babylonische Rijk van dat moment. We weten nu: dat waren achtereenvolgens Babylonie, Perzië, Griekenland, Rome. Daniel heeft zelf de eerste twee daarvan meegemaakt.

Maar die droom eindigde als volgt: *"Terwijl u keek, raakte er een steen los van een rots zonder dat iemand eraan te pas kwam. De steen raakte het beeld aan de voeten van ijzer en klei, en verbrijzelde ze. Op hetzelfde ogenblik viel het hele beeld aan gruzels. Het ijzer en de klei, het brons, het zilver en het goud werden fijn als kaf dat door de wind van de dorsvloer wordt weggeblazen. Er bleef geen spoor van over. Maar de steen die het beeld geraakt had, werd zo groot als een berg die de hele aarde bedekte."* (Dan 2:34-35, GNB)

En Daniel kreeg daarbij de uitleg: *"De God van de hemel zal een rijk stichten dat nooit te gronde gaat en door geen ander volk overheerst zal worden. Het zal al die rijken verpletteren en er voorgoed een eind aan maken. Maar zelf blijft dat rijk voor altijd bestaan. Dat rijk was de steen die u zag. De steen die losraakte van de rots zonder dat iemand er aan te pas kwam en die het ijzer, het brons, de klei, het zilver en het goud verbrijzelde."* (Daniel 2:44-45, GNB)

Dit gaat over het Koninkrijk van God. Dat is Gods werk. Het ontstaat naast die grote wereldrijken. Het begint klein, maar groeit groot. En uiteindelijk zal het die rijken te niet doen. En dat zal zijn tijdens dat laatste deel van ijzer en klei.

Daniel was iemand die profetisch zicht had op de bedoelingen en plannen van God. En hij krijgt vervolgens een zeer hoge positie in het Babylonische Rijk. En later ook in het Perzische Rijk. Heel bijzonder hoe een Joodse man zo'n hoge positie kon verkrijgen.

Maar hij wordt ook een voorbeeld van hoe we als Gods kinderen in de wereld mogen staan. Daniel deed niet mee met de wereld. Hij koos voor een radicaal andere levensstijl en kwam openlijk uit voor zijn geloof. Hij had veel politieke invloed, maar hij was niet als de Sadduceeërs die met politieke intriges en financiële macht het belang van Israel wilden dienen. Daniel paste zich nergens aan. Hij deed geen water bij de wijn. Hij had juist hele hoge principes, die eerder zouden passen bij de Farizeeërs Hij hield zich aan de wetten en

leefregels die God had ingesteld. Hij was zelfs bereid daarvoor in de leeuwenkuil terecht te komen. Maar hij stond wel midden in die wereld. Hij was niet als de vrome chassidische Joden die wat wereldvreemd een eigen leven leiden. Hij zonderde zich zeker niet af - enkel dan om te bidden. Hij was dus niet als de Essenen. Hij bad zelfs voor het open raam - voor iedereen zichtbaar. Daniel maakte veel oppositie mee. Hij had veel tegenstanders. Soms was dat de koning zelf. In die zin was de wereld wel zijn vijand. Maar hij behandelde die wereld niet als vijand. Door zijn voorspraak werden alle andere wijzen (dat waren tovenaars!) niet gedood, hoewel zij de droom van de koning niet konden vertellen en uitleggen. En hij behandelde de koning steeds met respect, zelfs toen deze hem in de leeuwenkuil gooide. Daarmee was hij heel anders dan de Zeloten. Ik kan me Daniel niet voorstellen met een spandoek tijdens de bestorming van een regeringsgebouw.

Daniel was een profetisch beeld van de komende Messias. Hij verkondigde met zijn leven de komst en het wezen van Jezus. En liet zo ook zien wat God bedoelt met zijn Koninkrijk - een ander koninkrijk - een koninkrijk dat klein begint maar groot groeit - een koninkrijk dat blijvend is - dat zegenend is - maar dat ook door veel lijden heen gaat - net als Jezus Zelf!

Daniel laat zien hoe je het Koninkrijk van God kunt vertegenwoordigen in een wereld die in principe goddeloos is en soms ronduit God-vijandig. Jezus was precies zo en citeerde daarom zo ruim uit dit prachtige bijbelboek.

Jezus volgen - hoe doe je dat? (dia)

Dat brengt mij terug bij de start-vraag: Jezus volgen, hoe doe je dat?

Ik las in mijn vakantieweek het bekende boek van Bonhoeffer - Navolging. Bonhoeffer's boek is een aanklacht tegen een kerk zonder navolging. Door dit boek werd het voor mij opnieuw duidelijk wat het betekent om het Koninkrijk van God te vertegenwoordigen. Hij legt uit dat dit in de kern betekent het eenvoudige navolgen van Jezus. Dat is navolging vanuit de persoonlijke relatie met Hem. Zoals Hij dat deed met de kleine groep leerlingen om Hem heen.

Wanneer we Jezus volgen, dan zal Hij dat bevestigen met wonderen en tekenen. Hij zal dat zegenen en Hij zal voor ons zorgen. Wanneer we Jezus volgen, dan zal er ook oppositie zijn en soms ook verdrukking. Jan de Haan was de afgelopen dagen in Uganda met zijn gezin en een paar mensen van Rotsvast. Hij schreef hoe velen daar een keuze voor Jezus maakten. Hij stuurde een foto van twee meisjes, die een paar weken eerder voor Jezus kozen. Maar zij komen uit een islamitisch dorp en hun vader slaat hen nu om te zorgen dat ze stoppen met geloven in Jezus en niet meer naar de kerk gaan.

Maar wanneer we Jezus volgen, dan zal Hij ons ook gezag geven waar nodig. Dan mogen wij met koninklijk gezag in de wereld staan. Dan zal het net als bij Daniel zo zijn, dat de wereld door ons getuigenis God eert. Zo lezen we in Daniel 6:27-28 - *"Toen schreef Darius aan alle bewoners van de aarde, tot welk volk zij ook behoorden en welke taal zij ook spraken: Ik beveel dat men in alle delen van mijn rijk een diep ontzag moet hebben voor de God van Daniël. Hij is de levende God, nu en altijd. Zijn rijk wordt nooit verwoest, aan zijn regering komt geen einde."* Mooi hoe de koning van het grootste rijk van die tijd door het getuigenis van Daniel die profetische woorden sprak over het Koninkrijk van God.

Het optreden van Daniel leert ons hoe om te gaan met de wereld om ons heen: Dat is niet zoals de Sadduceeërs: politiek marchanderen om invloed te hebben. Dat is niet zoals de Farizeeërs: hoogmoedig afstand houden in een eigen heilig clubje.

Dat is niet zoals de Essenen: ons angstig afzonderen en de wereld mijden.
Dat is niet zoals de Zeloten: vol boosheid ons verzetten en opstandig strijd leveren.

Bonhoeffer maakte voor mij opnieuw duidelijk hoe belangrijk navolging is. Voortdurend riep Jezus op om Hem te volgen. Hij wilde de mensen niet zozeer nieuwe dingen leren. Hij riep op om mee te gaan - op weg te gaan - en al gaande te leren. En dat is dan ook de kern van leven in dat andere Koninkrijk.

Het Koninkrijk van God gaat over de eenvoudige gehoorzaamheid.

Ik wil eindigen met een voorbeeld uit Mt 19:16-22 (GNB)

"Er kwam iemand naar hem toe met de vraag: Meester, wat voor goeds moet ik doen om eeuwig leven te krijgen? Jezus zei: Waarom stelt u mij een vraag over het goede? Er is er maar één die goed is! Als u het eeuwige leven wilt binnengaan, houd u dan aan de geboden. Welke? vroeg hij."

Hier is een heel religieuze, vrome, toegewijde man. Dit is iemand die er echt naar streeft om zo goed mogelijk te leven. Deze gaat een gesprek aan met Jezus. Let op hoe hij van het doen van het goede overstapt naar de redenering. Wat wel en wat niet. En vervolgens, waarom wel of niet. Wat komt eerst? Welke meningen zijn er? Waarom zou dit beter zijn dan dat?

"Jezus antwoordde: U mag niet doden, geen echtbreuk plegen, niet stelen, geen valse verklaringen afleggen, heb eerbied voor uw vader en uw moeder en heb uw naaste lief als uzelf. Aan al die geboden heb ik mij gehouden, zei de jongeman, wat kan ik nog meer doen?"

Hij kent de geboden van God. Hij probeert daar ook naar te leven, zegt hij. Maar dan wil hij toch nog iets meer. Hij wil nog hogere dingen van Jezus leren. Hij wil over het geloofsleven met Jezus in discussie. Jezus zegt: doe het nu maar gewoon. Maar dat is niet genoeg voor deze man.

"Jezus antwoordde: Als u volmaakt wilt zijn, ga dan al uw bezittingen verkopen, geef het geld aan de armen en u zult een schat hebben in de hemel. Kom dan terug en volg mij."

Dan geeft Jezus een heel direct en praktisch gebod. Een gebod waar je verder niet over hoeft te theoretiseren. Verkoop alles, geef het weg en volg mij. Dat is een heel direct, heel concreet. Dat is een heel persoonlijke opdracht. Dat leidt niet tot een discussie of een interessant gesprek. Dat doe je of je doet het niet.

Dit is niet een algemene opdracht voor alle volgelingen van Jezus. Maar een persoonlijke opdracht voor deze man. Dat is kenmerkend voor de navolging. In de navolging van Jezus ben je alleen - alleen met Jezus. Hij is dan jouw Heer, of Hij is dat niet.

Vaak leggen we dit gedeelte uit alsof het gaat om bezit en rijkdom. Maar wat Jezus aan de kaak stelt is religie zonder navolging. Bij religie gaat het om heel veel geloofsijver. Of het gaat over het geloof als kennis. Geloof wordt dan een zaak van dingen weten en erover discussiëren. Nou, daar waren de Joden in de tijd van Jezus heel goed in. Uitgaande van de wet werd overal tot in het oneindige over gedebatteerd. Er waren daardoor allerlei 'scholen' en leringen.

Bonhoeffer legt dit gedeelte heel krachtig uit. Van hem is de bekende uitspraak: 'Alleen de gelovige kan gehoorzamen. En alleen de gehoorzame kan geloven.' Er zijn mensen die veel redeneren en voortdurend maar blijven vragen. Zij blijven vaak hangen in twijfel en onzekerheid. Ze zeggen dan: ik weet het wel, maar ik heb geen geloof. Het gekke is, veel weten en veel redeneren leidt juist tot meer twijfel. Het geeft nooit zekerheid en het leidt niet tot een groter geloof.

Maar Jezus zegt niet: je moet eerst geloven, dan pas kun je bij mij horen. Jezus zegt: je moet mij gehoorzamen, dan pas kun je in mij geloven. We zien nergens dat Jezus oproept om in het algemeen in Hem te geloven. Hij doet geen oproep om een hand op te steken ten teken dat je in Hem gelooft. De mensen liepen voor een tijdje enthousiast achter Hem aan. Zij zouden allemaal hun hand opsteken.

Zeker, Jezus onderwees ook in het algemeen over het Koninkrijk van God. Maar in het persoonlijke gesprek was er altijd die hele eenvoudige opdracht: Laat je netten achter. Verkoop wat je hebt. Volg Mij. Kom achter Mij aan. Dat is heel wat anders dan algemene bewondering. Dat is heel wat anders dan je hand opsteken in enthousiasme of vanuit ontroering.

Dat is precies wat Abraham deed duizenden jaren eerder. God zei: trek uit je geboorteland en laat alles achter. En ga naar het land dat ik je zal wijzen. Abraham wist niet wat en hoe dat zou zijn. Maar hij deed het wel.

En vanaf toen kwam hij in de leerschool van het geloofsvertrouwen. Dat was voor hem ook een lange leerschool - met veel vallen en opstaan. Maar uiteindelijk was hij bereid om zelfs zijn zoon op te offeren, toen God dat vroeg. Hij begreep er niets van. Maar hij had geleerd gewoon te doen en God te vertrouwen. En om die reden is Abraham voor ons tot voorbeeld van geloof dat leidt tot genade.

Ik denk dat we nu in een tijd leven waarin we weer worden uitgedaagd om navolgers van Jezus te worden - in elk aspect van ons leven.

Ik weet, er is een zekere vermoeidheid bij het horen van het woord 'discipelschap'. Maar het gaat Jezus niet om een soort algemeen doe-geloof. Het gaat Jezus niet om het leven volgens christelijke principes. Dat wordt inderdaad snel tot een nieuw soort wetticisme. Of tot een heiligingsnadruk die heel vermoeiend is en nooit genoeg.

Nee, het gaat hier om leven vanuit een persoonlijke relatie met Jezus. Elke dag weer zijn stem horen. Alles met Hem overleggen. Leren om de stem van Gods Geest te horen. En leren om steeds maar weer gewoon te doen - in de hele kleine dingen van het leven. Bonhoeffer noemt dat de eenvoudige gehoorzaamheid.

En misschien komen er dan ook hele grote dingen - dat mag ons verrassen. Maar om dan ook te ontdekken dat je dan ook door Hem wordt verrast met kracht en hulp en gebedsverhoringen. Evelien en ik hebben dat keer op keer ontdekt in ons leven met Jezus. Telkens als we maar gewoon deden wat we samen dachten dat Hij van ons vroeg, dan was daar ook het wonder van zijn aanwezigheid, zijn rust in ons hart, zijn voorziening van wat nodig was.

En bedenk bij dit alles: Jezus roept op tot navolging niet als leraar en voorbeeld, maar als Christus, de Zoon van God! Het is God Zelf die Zich tot jou keert en zegt: Volg Mij! Maar Hij zei daarbij: Ik ben dan bij je - overal waar je gaat.

Mag ik je uitdagen om met ons het komende seizoen die weg te gaan? Ook al ben je al heel lang Christen. En heb je voor je gevoel alles al eens gehoord. En ben je een beetje moe van het woord 'discipelschap'.

We gaan in elk geval een zondag per maand ons richten op het leven van Jezus. En zo ook op het leven met Jezus. Aan de hand van het boek van Henk Stoorvogel. Dat doen we dan thuis in kleine groepen. Dan is er geen kerkdienst in deze kerkzaal. Mogelijk wel ook een kleine groep in het gebouw, voor wie toch langskomen.

Dit doen we ook omdat we ervaren dat we elkaar weer moeten ontmoeten. Dat de onderlinge verbondenheid versterkt moet worden. We zijn het lichaam van Christus. Niet enkel een groep mensen die nu en dan op zondag elkaar tegen komen.

We gaan je vragen om hier ja op te zeggen. Allen die dat doen, gaan we indelen in kleine groepjes. Dan weten we zeker dat er een groepje zal zijn van gemotiveerde deelnemers. Alle andere gemeenteleden delen we vervolgens hierbij in. Dat zonder verplichting - maar met een hartelijke uitnodiging. Wellicht slagen zij die er wel bij zijn op een alternatieve manier hen erbij te betrekken. Misschien een keer een gezellige bijeenkomst zonder programma. Of op bezoek gaan bij elkaar.

Wij zijn geroepen om Hem te volgen.
Hij zal de eenvoudige gehoorzaamheid zegenen.
Dat is leven in Zijn Koninkrijk.

We zijn de Gemeente van Jezus Christus.
Hij bindt ons samen.
Hij is bij ons.